

<https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2025.1.325118>

УДК 550.82.5 (262.5)

До 75-річчя від дня народження Олександра Миколайовича Пономаренка

E-mail: aolshtynska@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0003-3211-2106>

Received / Надійшла до редакції:
05.09.2024

Received in revised form /
Надійшла у ревізованій формі:
10.12.2024

Accepted / Прийнята:
10.02.2025

Keywords: biography, achievements,
isotope geochronology, isotope geo-
chemistry.

Ключові слова: біографія, досягнення,
ізотопна геохронологія, ізотопна
геохімія.

О.П. Ольштинська

Інститут геологічних наук НАН України, Київ,
Україна

Стаття присвячена знаковим віхам наукового шляху видатного українського вченого, геолога-геохіміка О.М. Пономаренка. Висвітлено його шлях у науці та роль у розвитку ізотопної геохронології та ізотопної геохімії в Україні; у геохронологічних дослідженнях, спрямованих на реконструкцію ранніх етапів геологічної історії Українського щита; а також у розробці та впровадженні прогресивних технологій переробки і збагачення окислених залізних руд. Одним із вагомих досягнень О.М. Пономаренка є вирішення завдань поповнення мінерально-сировинної бази України, питань виявлення ільменіт-апатитових родовищ, що містять рідкісні землі, ванадій і фтор.

14 січня 2025 р. виповнилось 75 років видатному вченому геологу-геохіміку, доктору геологічних наук, професору, академіку НАН України, академіку-секретарю Відділення наук про Землю НАН України, лауреату Державної премії України в галузі науки і техніки, кавалеру ордена князя Ярослава Мудрого V ступеня, заслуженому діячу науки і техніки України Олександр Миколайович Пономаренку.

© Видавець Інститут геологічних наук НАН України, 2025. Стаття опублікована за умовами відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

© Publisher Institute of Geological Sciences of the National Academy of Sciences of Ukraine, 2025. This is an Open Access article under the CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

To the 75th anniversary of the birth of Oleksandr Mykolayovych Ponomarenko

O.P. Olshtynska

Institute of Geological Sciences of the NAS of
Ukraine, Kyiv, Ukraine

The article is dedicated to the significant milestones in the scientific career of the outstanding Ukrainian scientist, geologist-geochemist O.M. Ponomarenko. It highlights his path in science and his role in the development of isotope geochronology and isotope geochemistry in Ukraine; in geochronological studies aimed at reconstructing the early stages of the geological history of the Ukrainian Shield; as well as in the development and implementation of advanced technologies for processing and enriching oxidized iron ores. One of the significant achievements of O.M. Ponomarenko is the solution of tasks for replenishing the mineral raw material base of Ukraine, the issues of identifying ilmenite-apatite deposits containing rare earths, vanadium and fluorine.

On January 14, 2025, the outstanding scientist, geologist-geochemist, Doctor of Geological Sciences, Professor, Academician of the NAS of Ukraine, Academician-Secretary of the Department of Earth Sciences of the NAS of Ukraine, laureate of the State Prize of Ukraine in the field of science and technology, holder of the Order of Prince Yaroslav the Wise of the 5th degree, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine Oleksandr Mykolayovych Ponomarenko celebrates his 75th birthday.

Цитування: Ольштинська О.П. До 75-річчя від дня народження Олександра Миколайовича Пономаренка. *Геологічний журнал*. 2025. № 1 (390). С. 80–85. <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2025.1.325118>

Citation: Olshtynska O.P. 2025. To the 75th anniversary of the birth of Oleksandr Mykolayovych Ponomarenko. *Geologichnij zhurnal*, 1 (390): 80–85. <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2025.1.325118>

Олександр Миколайович народився у с. Положаї Переяслав-Хмельницького району Київської області. Його шлях у геології почався в Київському геологорозвідувальному технікумі. Після закінчення навчання юнак працював техніком-геофізиком у геологорозвідувальній експедиції в м. Іркутськ (рф), а згодом – старшим техніком-геофізиком в Інституті геохімії і фізики мінералів АН УРСР. У 1971–1973 рр. проходив службу в колишній Радянській армії.

У 1979 р. ювіляр закінчив геологічний факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка за спеціальністю «геологічна зйомка і пошуки родовищ корисних копалин» і здобув кваліфікацію «геолог». Відтоді Олександр Миколайович працює в Інституті геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка НАН України (на той час – Інститут геохімії і фізики мінералів АН УРСР), де пройшов шлях від старшого інженера до директора, обіймаючи посади молодшого наукового співробітника, завідувача лабораторії, завідувача відділу геології і стратиграфії докембрію (2001–2003 рр.). У 2003 р. вчений очолював відділ геохімії ізотопів і мас-спектрометрії, у 2004 р. став заступником директора з наукової роботи, а у 2008 р. – директором Інституту геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка НАН України – провідного наукового центру у галузі мінералогії, петрології, геохімії, рудознавства, металогенії та радіохімії.

Олександр Пономаренко за часів служби в лавах збройних сил
Oleksandr Ponomarenko during his military service

Oleksandr Mykolayovych was born in the village of Polozhai, Pereyaslav-Khmelnytskyi district, Kyiv region. His path in geology began at the Kyiv Geological Exploration College. After graduating, he worked as a geophysicist technician in a geological exploration expedition in the city of Irkutsk (Russian Federation), and later as a senior geophysicist technician at the Institute of Geochemistry and Physics of Minerals of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR. In 1971–1973, he served in the Soviet Army. Throughout his scientific activity, he was closely associated with the National Academy of Sciences of Ukraine and the Institute of Geochemistry, Mineralogy and Ore Formation of the National Academy of Sciences of Ukraine.

In 1979, he graduated from the Geological Faculty of T.G. Shevchenko Kyiv State University with a degree in “Geological survey and prospecting of mineral deposits” and received the qualification of “Geologist”. Since then, Oleksandr Mykolayovych has worked at the Institute of Geochemistry, Mineralogy and Ore Formation of the National Academy of Sciences of the Ukrainian SSR (at that time the Institute of Geochemistry and Physics of Minerals of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR), where he worked his way from a senior engineer to a director, working in the positions of a junior research associate, head of the laboratory, in 2001–2003 – head of the Department of Geology and Stratigraphy of the Precambrian. In 2003, he headed the Department of Isotope Geochemistry

Експерсії на батьківщину М.В. Гоголя – с. Гоголеве, Полтавська обл. (Г.В. Артеменко, М.П. Щербак, О.В. Бібікова, О.М. Пономаренко)

Excursions to the native village of M.V. Gogol. Gogoleve, Poltava region (G.V. Artemenko, M.P. Shcherbak, O.V. Bibikova, O.M. Ponomarenko)

У 2004–2015 рр. Олександр Миколайович був заступником академіка-секретаря, а з 2015 р. – академік-секретар Відділення наук про Землю НАН України.

Отже, уся наукової діяльності О.М. Пономаренка тісно пов'язана з Національною академією наук України та Інститутом геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка НАН України.

Вчений – голова Національного стратиграфічного комітету України, заступник голови Комісії з хроностратиграфії, класифікації, термінології та номенклатури фанерозою, член Архейської комісії, голова спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій, головний редактор «Мінералогічного журналу» та член редколегій низки наукових видань.

У широкому колі наукових інтересів заслуженого діяча науки і техніки України О.М. Пономаренка особливе місце посідає геохронологія архейських та протерозойських порід Українського щита (УЩ). Цьому напрямку була присвячена його кандидатська дисертація «Геохронологія докембрійських утворень Росинсько-Тікицького району Українського щита», захищена у 1988 р. Олександр Миколайович довів, що архейські породи в цьому районі приурочені до стику трьох мегаблоків: Волинського, Росинсько-Тікицького і Дністровсько-Бузького в межах Брусилівської міжблокової шовної зони, а виходи на поверхню нижчих горизонтів архейських утворень тяжіють до розломних зон.

О.М. Пономаренко багато уваги приділяє методам генетичної мінералогії та дослідженню генетичних типів цирконів магматичних та метаморфічних порід УЩ. Його докторська дисертація «Уран-свинцева геохронологія раннього докембрію Українського щита», яка успішно була захищена у 2003 р., зробила значний внесок у розробку геохронологічної шкали основних етапів розвитку УЩ у ранньому докембрії.

Зауважимо, що шкала принципово відрізнялася від наявних на той час. Побудова шкали ґрунтувалась на основі аналізу U-Pb-ізотопних датувань і комплексного геохімічного і мінералогічного вивчення акцесорного циркону як мінералу-геохронометра.

Запропоновані О.М. Пономаренком методики ізотопного датування використовуються для визначення віку та генезису геологічних формацій докембрію і фанерозою, а також при створенні «Кореляційної стратиграфічної схеми Українського щита», яка є основою для геологічного та прогнозного картування. Його роботи допомогли

and Mass Spectrometry, in 2004 he became Deputy Director for Scientific Work, and in 2008 – Director of the Institute of Geochemistry, Mineralogy and Ore Formation named after M.P. Semenenko of the NAS of Ukraine – a leading scientific center in the field of mineralogy, petrology, geochemistry of ore science, metallogeny and radiochemistry.

In 2004–2015, Oleksandr Mykolayovych was the Deputy Academician-Secretary, since 2015 he has been the Academician-Secretary of the Department of Earth Sciences of the NAS of Ukraine.

Oleksandr Mykolayovych is the Chairman of the National Stratigraphic Committee of Ukraine, Deputy Chairman of the Commission on Chronostratigraphy, Classification, Terminology and Nomenclature of the Phanerozoic, Member of the Archean Commission, Chairman of the Specialized Academic Council for the Defense of Doctoral Dissertations, Editor-in-Chief of the Mineralogical Journal and Member of the Editorial Boards of a number of scientific periodicals.

In the wide range of scientific interests of the Honored Worker of Science and Technology of Ukraine O.M. Ponomarenko, a special place is occupied by the geochronology of Archean and Proterozoic rocks of the Ukrainian Shield. This direction was explored in his candidate's thesis "Geochronology of Precambrian formations of the Rosyn-Tikitskyi district of the Ukrainian Shield", defended in 1988. Oleksandr Mykolayovych proved that Archean rocks in this area are confined to the junction of three megablocks: Volyn, Rosyn-Tikych and Dniester-Bug within the Brusylivka interblock suture zone and the outcrops of the lower horizons of Archean formations are confined to fault zones.

Oleksandr Mykolayovych pays much attention to the methods of genetic mineralogy and the study of genetic types of zircons of igneous and metamorphic rocks of the Ukrainian Shield. His doctoral dissertation "Uranium-lead geochronology of the early Precambrian of the Ukrainian Shield", successfully defended in 2003, was a significant contribution to the development of a geochronological scale of the main stages of the development of the Ukrainian Shield in the early Precambrian.

The scale was fundamentally different from those available at that time. The construction of the scale was based on the analysis of U-Pb isotope dating and a comprehensive geochemical and mineralogical study of accessory zircon as a geochronometer mineral. The isotopic dating methods proposed by O.M. Ponomarenko are used to determine the age and genesis of geological formations of the Precambrian and Phanerozoic, as well

Обговорення геологічної гіпотези під час польових робіт (О.М. Пономаренко, О.В. Бібікова, М.П. Щербак)

Discussion of geological hypothesis during fieldwork (O.M. Ponomarenko, O.V. Bibikova, M.P. Shcherbak)

уточнити перспективність архейських утворень УЩ щодо корисних копалин.

Олександр Миколайович є одним з провідних вчених у галузі ізотопної геохронології, геохімії ізотопів та стратиграфії докембрійських утворень УЩ. Під його керівництвом в Україні розвиваються такі фундаментальні наукові напрями, як ізотопна геохронологія та геохімія ізотопів, геохронологічні дослідження ранніх етапів історії геологічного розвитку УЩ, ізотопно-геохімічні дослідження архейського та протерозойського етапів його формування. Проводяться міжрегіональні кореляції стратиграфічних підрозділів окремих геоблоків щита та хроностратиграфічна кореляція геохронологічної шкали з Міжнародною шкалою геологічного часу, вирішуються методичні питання періодизації та кореляції нижнього докембрію. Особлива увага приділяється точності та надійності визначення віку найдавніших порід земної кори, уточненню вікових меж між стратиграфічними підрозділами.

Серед досягнень дослідника – розробка нових методів ізотопного датування мінералів, що дозволило підвищити точність визначення геологічного віку. Під його керівництвом проведено масштабні дослідження цирконів, які допомогли уточнити стратиграфічні межі основних геологічних формацій УЩ, розроблено морфогенетичну та ізотопно-геохімічну класифікацію цирконів, обґрунтовано перспективність використання циркону як чутливого індикатора геологічних процесів та подій. Вчений також розробив методи магнітної сепарації залізистих кварцитів і запропонував нові технології їхнього збагачення.

Крім того, дослідження О.М. Пономаренка мають важливе значення для прогнозування покладів

as in the creation of the “Correlational Stratigraphic Scheme of the Ukrainian Shield”, which is the basis for geological and predictive mapping. His works helped to clarify the prospects of the Archean formations of the Ukrainian Shield in terms of minerals.

Oleksandr Mykolayovych is one of the leading scientists in the field of isotopic geochronology, isotope geochemistry and stratigraphy of Precambrian formations of the Ukrainian Shield. Under his leadership, such fundamental scientific directions as isotopic geochronology and isotope geochemistry, geochronological studies of the early stages of the history of the geological development of the Ukrainian Shield, isotopic-geochemical studies of the Archean and Proterozoic stages of its formation are being developed in Ukraine. Interregional correlations of stratigraphic subdivisions of individual geoblocks of the shield and chronostratigraphic correlation of the geochronological scale with the International Geological Time Scale are being performed. Special attention is paid to the accuracy and reliability of determining the age of the oldest rocks of the Earth's crust, and to clarifying the age boundaries between stratigraphic subdivisions.

Among the achievements of Oleksandr Mykolayovych is the development of new methods of isotopic dating of minerals, which allowed to increase the accuracy of determining the geological age. Under his leadership, large-scale studies of zircons were carried out, which helped to clarify the stratigraphic boundaries of the main geological formations of the Ukrainian Shield, morphogenetic and isotopic-geochemical classification of zircons was developed, and the prospects of using zircon as a sensitive indicator of geological processes and events were substantiated. He also developed methods of magnetic separation of ferruginous quartzites and proposed new technolo-

корисних копалин, особливо рідкісноземельних металів, що є стратегічно важливими для економіки України. Він приділяє особливу увагу поповненню мінерально-сировинної бази України, дослідженню структури і складу залізних руд, переважно залізистих кварцитів УЩ, розробці та впровадженню прогресивних технологій для переробки і збагачення окислених залізних руд (з метою вирішення проблеми комплексної переробки мінеральної сировини), розробці технології по виявленню ільменіт-апатитових родовищ з вмістом рідкісних земель, ванадію і фтору та технологій по вилученню апатиту, ільменіту і титаномagnetиту для ряду родовищ.

В коло наукових інтересів Олександра Миколайовича увійшов новий актуальний напрям – створення магнітних наноматеріалів. Дослідження фізико-хімічних властивостей біогенних та штучних наноматеріалів відкривають нові перспективи для застосування мінералогічних матеріалів у промисловості.

Наукові досягнення вченого відзначені орденм князя Ярослава Мудрого V ступеня (2020), званням «Заслужений діяч науки і техніки України» (2008), Державною премією України в галузі науки і техніки (2014).

Ознайомлення з керовим матеріалом, м. Варшава, Польща

Examination of the core material, Warsaw, Poland

gies for their enrichment.

The research of O.M. Ponomarenko is also of great importance for forecasting mineral deposits, especially rare earth metals, which are strategically important for the economy of Ukraine. He pays special attention to replenishing the mineral and raw material base of Ukraine, studying the structure and composition of iron ores, mainly ferruginous quartzites of the Ukrainian Shield, developing and implementing advanced technologies for processing and enrichment of oxidized iron ores (in order to solve the problem of complex processing of mineral raw materials), developing technology for detecting ilmenite-apatite

deposits containing rare earths, vanadium and fluorine, and technologies for extracting apatite, ilmenite and titanomagnetite for a number of deposits.

A new topical direction has entered the area of scientific interests of Oleksandr Mykolayovych – the creation of magnetic nanomaterials. Research into the physicochemical properties of biogenic and artificial nanomaterials opens up new prospects for the application of mineralogical materials in industry.

The scientist's achievements were awarded the Order of Prince Yaroslav the Wise of the 5th degree (2020), the title of Honored Worker of Science and Technology of Ukraine (2008), the State Prize of Ukraine in the field

Вручення О.М. Пономаренку нагороди «Заслужений діяч науки і техніки»

Awarding O.M. Ponomarenko with the title of Honoured Worker of Science and Technology

У науковому доробку вченого близько 300 наукових праць, серед яких сім монографій, а також кілька винаходів і патентів.

Серед багатьох наукових публікацій О.М. Пономаренка варто відзначити такі:

- Миткевич Н.Ю., Пономаренко А.Н., Скобелев В.М., Щербак Д.Н. Геохронологическая шкала докембрия Украинского щита. Киев: Наукова думка, 1989. 144 с.
- Щербак Д.Н., Пономаренко А.Н., Кузнецова Н.М. Возрастные эпохи рудообразования в докембрии Ингуло-Ингулецкого района Украинского щита. *Изотопное датирование эндогенных рудных формаций*. Москва: Наука, 1993. С. 39–47.
- Павлишин В.І., Пономаренко О.М., Возняк Д.К. Методи генетичної мінералогії. Київ: Наукова думка, 2002. 100 с.
- Пономаренко О.М. Морфолого-анатомічний аналіз кристалів циркону в ізотопно-геохронологічних дослідженнях. *Мінерал. журн.* 2001. Т. 23, № 4. С. 77–88.
- Пономаренко А.Н., Есипчук К.Е. О проблеме границы архей-протерозой на Украинском щите. *Геоинформатика*. 2007. № 2. С. 41–47.
- Щербак Н.П., Артеменко Г.В., Лесная И.М., Пономаренко А.Н., Шумлянський Л.В. Геохронология раннего докембрия Украинского щита. Протерозой. Киев: Наукова думка, 2008. 240 с.
- Щербак Н.П., Пономаренко А.Н., Лесная И.М., Осьмачко Л.С. Сравнительная геохронология породных ассоциаций и рудных формаций протерозойского эона (2,5–1,6 млрд лет) мегаблоков Украинского щита. *Мінерал. журн.* 2012. Т. 34, № 3. С. 45–55.
- Пономаренко О.М., Кривдік С.Г., Дубина О.В. Ендогенні ільменіт-апатитові родовища Українського щита (геохімія, петрологія та мінералогія). Донецьк: Ноулідж, 2012. 230 с.
- Пономаренко О.М., Іваніцький В.П., Брик О.Б., Дудченко Н.О. Властивості природних, синтетичних та біогенних оксидів і гідроксидів заліза за даними месбауерівської спектроскопії. Київ: Наукова думка, 2013. 159 с.
- Пономаренко А.Н., Степанюк Л.М., Шумлянський Л.В. Геохронология и геодинамика палеопротерозоя Украинского щита. *Мінерал. журн.* 2014. Т. 36, № 2. С. 48–60.
- Пономаренко А.Н., Гинтов О.Б., Степанюк Л.М. О так называемых «лейкогранулитовой формации» и «зеленолеводовской свите» раннего докембрия Украинского щита. *Геофиз. журн.* 2018. Т. 40, № 5. С. 47–70.
- Пономаренко О.М., Шеремет Є.М., Козар М.А., Шпильовий Л.В., Стрекозов С.М., Ніколаєв І.Ю., Кривдік С.Г., Сетая Л.Д. Передумови створення гірничорудного вузла в Приазов'ї як основа формування та розвитку рідкіснометалево-рідкісноземельної галузі України. *Мінерал. журн.* 2020. Т. 42, № 2. С. 74–89.
- Привалов В.О., Осьмачко Л.С., Пономаренко О.М. Геодинамічні умови формування структурно-речовинних комплексів докембрію Українського щита. Київ: Наукова думка, 2020. 175 с.
- Кульчицька Г.О., Пономаренко О.М., Черниш Д.С. Номенклатура мінералів та збереження їх історичної назви. *Мінерал. журн.* 2022. Т. 44, № 3. С. 30–39. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mineral_2022_44_3_5
- Пономаренко О.М., Никифоров В.В., Яковенко В.М. Зміни хімічних і мікроморфологічних властивостей ґрунтів Полтавської області України за останні 130 років. *Укр. геогр. журн.* 2022. № 1. С. 18–26. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2022.01.018>

Дирекція та науковий колектив Інституту геологічних наук НАН України щиро вітають з чудовим ювілеєм прекрасну людину найвищих моральних якостей – видатного українського вченого – геолога, професора Олександра Миколайовича Пономаренка та бажають йому міцного здоров'я, подальших творчих успіхів, нових наукових досягнень та їхньої реалізації.

of science and technology (2014). His scientific achievements include about 300 scientific works, including 7 monographs, as well as several inventions and patents.

Amongst the most important scientific publications, it is worth mentioning the following:

- Mitskevich N.Yu., Ponomarenko A.N., Skobelev V.M., Shcherbak D.N. Geochronological scale of the Precambrian of the Ukrainian Shield. 1989. Kyiv: Naukova Dumka. 144 p.
- Shcherbak D.N., Ponomarenko A.N., Kuznetsova N.M. 1993. Age epochs of ore formation in the Precambrian of the Ingulo-Ingulets region of the Ukrainian Shield. *Isotopic dating of endogenous ore formations*. Moscow: Nauka, pp. 39–47.
- Pavlishin V.I., Ponomarenko O.M., Voznyak D.K. 2002. Methods of genetic mineralogy. Kyiv: Naukova Dumka. 100 p.
- Ponomarenko O.M. 2001. Morphological and anatomical analysis of zircon crystals in isotope-geochronological studies. *Mineral. Journal*, 23 (4): 77–88.
- Ponomarenko A.N., Esipchuk K.E. 2007. On the problem of the Archean-Proterozoic boundary on the Ukrainian Shield. *Geoinformatics*, 2: 41–47.
- Shcherbak N.P., Artemenko G.V., Lesnaya I.M., Ponomarenko A.N., Shumlyansky L.V. 2008. Geochronology of the Early Precambrian of the Ukrainian Shield. *Proterozoic*. Kyiv: Naukova Dumka, 240 p.
- Shcherbak N.P., Ponomarenko A.N., Lesnaya I.M., Osmachko L.S. 2012. Comparative geochronology of rock associations and ore formations of the Proterozoic eon (2.5–1.6 billion years) of the Ukrainian Shield megablocks. *Mineral. Journal*, 34 (3): 45–55.
- Ponomarenko O.M., Kryvdik S.G., Dubyna O.V. 2012. Endogenous ilmenite-apatite deposits of the Ukrainian Shield (geochemistry, petrology and mineralogy). Donetsk: Knowledge Publishing House, Donetsk Branch, 230 p.
- Ponomarenko O.M., Ivanitsky V.P., Bryk O.B., Dudchenko N.O. 2013. Properties of natural, synthetic and biogenic iron oxides and hydroxides according to Mössbauer spectroscopy. Kyiv: Naukova Dumka, 159 p.
- Ponomarenko A.N., Stepaniuk L.M., Shumlyansky L.V. 2014. Geochronology and geodynamics of the Paleoproterozoic of the Ukrainian Shield. *Mineralogical Journal*, 36 (2): 48–60.
- Ponomarenko A.N., Gintov O.B., Stepaniuk L.M. 2018. On the so-called 'Leukogranulite Formation' and 'Zelenolevado Formation' of the Early Precambrian of the Ukrainian Shield. *Geophysical Journal*, 5: 47–70.
- Ponomarenko O.M., Sheremet E.M., Kozar M.A., Shpylyovyi L.V., Strekozov S.M., Nikolaiev I.Y., Kryvdik S.G., Setai L.D. 2020. Prerequisites for the creation of a mining hub in the Azov region as the basis for the formation and development of the rare-metal and rare-earth industry of Ukraine. *Mineral. Journal*, 42 (2): 74–89.
- Pryvalov V.O., Osmachko L.S., Ponomarenko O.M. 2020. Geodynamic conditions of formation of structural and material complexes of the Precambrian of the Ukrainian Shield. Kyiv: Naukova Dumka. 175 c.
- Kulchytska H.O., Ponomarenko O.M., Chernysh D.S. 2022. Nomenclature of minerals and preservation of their historical names. *Mineralogical journal*, 44 (3): 30–39. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mineral_2022_44_3_5.
- Ponomarenko O.M., Nikiforov V.V., Yakovenko V.M. 2022. Changes in chemical and micromorphological properties of soils of Poltava region of Ukraine over the past 130 years. *Ukr. geogr. Journal*, 1: 18–26. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2022.01.018>

The directorate and scientific team of the Institute of Geological Sciences of the NAS of Ukraine heartily congratulate a wonderful person of the highest moral virtues, a prominent Ukrainian scientist – geologist, professor Oleksandr Mykolayovich Ponomarenko with the wonderful anniversary and wish him good health, further creative successes, new scientific achievements and their implementation.